

Julkisyhteisöjen menot tehtävittäin

2015

Julkisyhteisöjen menoista lähes puolet kohdistui sosiaaliturvaan vuonna 2015

Julkisyhteisöjen menoista suurin osuus kohdistui sosiaaliturvaan vuonna 2015. Seuraavaksi suurimpia menokohteita olivat yleinen julkishallinto, terveydenhuolto ja koulutus. Tilaston tiedot vuodelta 2015 eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempiin vuosiin kuntataloustilaston uudistuksen vuoksi.

Julkisyhteisöjen menojen tehtäväjakauma vuonna 2015, tehtävän osuus menoista

	Tehtävän osuus kokonaismenoista, %	Tehtävän osuus nettomenoista, % ¹⁾	Tehtävän osuus kulutusmenoista, %
G01 Yleinen julkishallinto	14,9	11,4	12,4
G02 Puolustus	2,4	2,4	5,3
G03 Yleinen järjestys ja turvallisuus	2,2	2,1	4,3
G04 Elinkeinoelämän edistäminen	8,3	7,9	8,5
G05 Ympäristönsuojelu	0,4	0,3	0,6
G06 Asuminen ja yhdyskuntapalvelut	0,7	0,3	0,4
G07 Terveydenhuolto	12,6	12,7	25,3
G08 Vapaa-aika, kulttuuri ja uskonto	2,6	2,6	3,6
G09 Koulutus	11,0	11,5	18,6
G10 Sosiaaliturva	44,9	48,6	20,9
G0 Tehtävät yhteensä	100	100	100

1) Nettomenot = kokonaismenot vähennettynä saaduilla myynti- ja maksutuloilla sekä tuotoksella omaan loppukäyttöön.

Julkisyhteisöjen kokonaismenoista 45 prosenttia eli 53,6 miljardia euroa kohdistui sosiaaliturvaan vuonna 2015. Sosiaaliturvan kokonaismenoista 28,1 miljardia euroa kohdistui vanhuuteen. Vanhuuteen liittyvistä menoista 22,3 miljardia euroa oli työeläkkeitä. Sairauteen ja toimintarajoitteisuuteen kohdistui 7,4 miljardia euroa. Perheisiin ja lapsiin kohdistuvat sosiaaliturvan menot olivat 6,8 miljardia euroa ja työttömyyden menot 5,6 miljardia euroa.

Julkisyhteisöjen sulautetuista kokonaismenoista 27 prosenttia oli valtionhallinnon, 39 prosenttia paikallishallinnon ja 34 prosenttia sosiaaliturvarahastojen menoja.

Valtionhallinnon sulauttamattomat kokonaismenot pysyivät edellisen vuoden tasolla pienentyen noin 140 miljoonaa euroa. Erityisesti yleisen julkishallinnon menot supistuivat. Paikallishallinnon tiedot eivät ole vertailukelpoisia edellisvuoteen. Eläkemenojen kasvun vuoksi työeläkelaitoksien menot kasvoivat 5,3 prosenttia. Muiden sosiaaliturvarahastojen menot kasvoivat 2,8 prosenttia. Kasvu johtui erityisesti työttömyyden ja asumisen tukien kasvusta. Perheisiin ja lapsiin liittyvät menot supistuivat.

Menolajeista eniten kasvoivat rahamääräiset sosiaalieläkkeet, noin 1,3 miljardia euroa eli 3,2 prosenttia aiemmasta vuodesta. Kiinteän pääoman bruttomuodostus eli investoinnit supistuivat 4,9 prosenttia eli noin 0,4 miljardia euroa. Välituotekäytön muutos ei ole vertailukelpoinen aiempiin vuosiin.

Julkisyhteisöjen kokonaismenot olivat 119,4 miljardia euroa, 57,0 prosenttia suhteessa bkt:hen. Nettomenot olivat 105,1 miljardia euroa ja niiden bkt-suhde oli 50,1 prosenttia. Kulutusmenot kasvoivat 0,7 prosenttia ja ne olivat 51,1 miljardia euroa eli 24,4 prosenttia suhteessa bkt:hen.

Kuntataloustilaston uudistuksen vuoksi menot eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempiin vuosiin verrattuna. Tämä koskee paikallishallinnon ja julkisyhteisöt yhteensä-sektorin tietoja. Menolajeista muutos vaikutti erityisesti välituotekäyttöön. Tehtäväluokitus on muuttunut useissa menolajeissa.

Julkisyhteisöjen kokonaismenot ovat luonteeltaan bruttomenoja. Ne sisältävät merkittävän määrän julkisyhteisöjen välisiä ostomenoja, jotka ovat samalla myös julkisyhteisöjen tuloja.

Vertailukelpoisempi tunnusluku, nettomenot, saadaan vähentämällä kokonaismenoista myynti- ja maksutulot sekä tuotos omaan loppukäyttöön, jolloin palveluista saadut tulot, kuten julkisyhteisöjen väliset palveluostot ja omaan käyttöön tuotettujen investointien tuotantokustannukset eivät vaikuta tunnuslukuun. Nettomenoista ei kuitenkaan ole vähennetty julkisyhteisöjen toisilleen tai itselleen maksamia veroja kuten arvonlisäveroa eikä sosiaalivakuutusmaksuja.

Vertailukelpoinen mittari on myös julkisyhteisöjen kulutusmenot, joka kuvaa julkisyhteisöille palvelujen tuotannosta aiheutuneita juoksevia menoja, vähennettyinä palveluista saaduilla palvelumaksuilla ja muilla palveluiden myyntituloilla.

Sisällys

1. Kuntataloustilaston uudistus muuttaa julkisyhteisöjen tietoja vuonna 2015.....	4
Muutokset tilaston tehtäväjakaumaan.....	4
2. Julkisyhteisöjen maksamat rahamääräiset sosiaaliuudet ovat kasvaneet 2000-luvulla.....	5

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Julkisyhteisöjen kokonaismenot tehtävittäin ja sektoreittain 2015, miljoonaa euroa.....	6
Liitetaulukko 2. Julkisyhteisöjen kulutusmenot tehtävittäin ja sektoreittain 2015, miljoonaa euroa.....	6
Liitetaulukko 3. Julkisyhteisöjen menot taloustoimittain ja sektoreittain 2015, miljoonaa euroa.....	6

Kuviot

Kuvio 1. Julkisyhteisöjen maksamat rahamääräiset sosiaaliuudet tehtävittäin suhteessa bruttokansantuotteeseen 2001-2015.....	5
--	---

Laatuseloste: Julkisyhteisöjen menot tehtävittäin	7
---	---

1. Kuntataloustilaston uudistus muuttaa julkisyhteisöjen tietoja vuonna 2015

Paikallishallinnon eli kuntien ja kuntayhtymien merkittävin tietolähde uudistui vuodesta 2015 alkaen. Uudistus parantaa tietojen laatua, mutta aiheuttaa katkoksen aikasarjoihin tilastovuosien 2014 ja 2015 välille. Uudistus vaikuttaa paikallishallinto- sekä julkisyhteisöt yhteensä-sektoreiden tietoihin. Muiden alasektoreiden tiedot ovat yhä vertailukelpoisia.

Kuntataloustilaston tehtävä- ja menolajiluokitusta uudistettiin ja lisäksi aiemmin erillisenä tiedonkeruuna kerätyt liikelaitoksien tiedot ovat nyt yhtenäiset laajemman peruskuntien tietosisällön kanssa.

Uudistuksen seurauksena esimerkiksi tiettyjä kuntien ja kuntayhtymien sisäisiä ostoja ja myyntejä ei enää kirjata tuotoksi ja kuluksi, vaan ne sulautetaan. Muutoksen takia välituotekäytön ja markkinatuotoksen arvo vähenee arviolta noin 1,2 miljardia euroa tai 0,6 prosenttia suhteessa bkt:hen. Vaikutus näkyy myös kokonaismenoissa ja -tuloissa. Tämän vuoksi kokonaismenojen ja -tulojen taso vuonna 2015 ei ole vertailukelpoinen aiempiin vuosiin.

Tehtävät yhteensä tasolla kokonaismenot eivät ole vertailukelpoisia, mutta nettomenot ja kulutusmenot ovat. Tehtävien välillä on muutoksia myös kulutusmenoissa ja nettomenoissa.

Muutokset tilaston tehtäväjakaumaan

Kuntien tehtäväluokituksen muutokset ja liikelaitosten erilainen käsittely vaikuttavat tilaston tehtäväjakaumaan. Esimerkiksi jotkin erikoissairaanhoidon liikelaitokset on nyt luokiteltu tukipalveluja tuottaviksi. Tämä muutos kasvattaa yleisen julkishallinnon menoja ja supistaa terveydenhuollon menoja.

Kuntien menojen tehtäväluokitus on nyt tarkempi. Esimerkiksi sosiaalipalvelujen tehtävä jakautuu nyt tarkemmin iäkkäiden ja vammaisten hoitoon. Tämän vuoksi paikallishallinnon sairauteen ja toimintarajoitteisuuteen liittyvät menot supistuivat noin 40 prosenttia eli 1,9 miljardia euroa ja vanhuuteen liittyvät menot kasvoivat noin 2,0 miljardia euroa verrattuna aiempiin vuosiin.

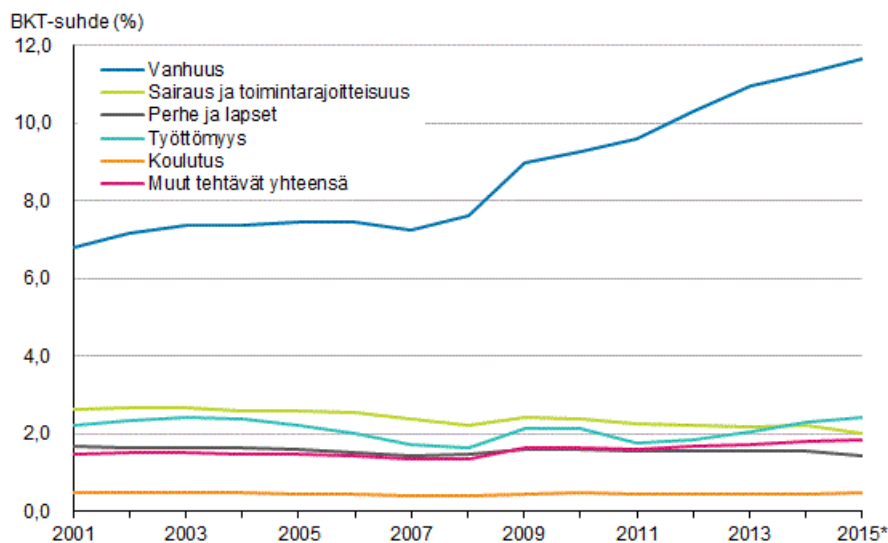
Lisäksi aiemmin kuntataloustilastossa omina tehtäväluokinaan olleet opetus-, sosiaali- ja terveystoimen hallintomenot kohdennetaan suoraan hallinnonalojen muihin menoihin niiden käytön mukaan. Tässä tilastossa tehtäväkohtaiset hallintomenot ovat olleet luokiteltuina esimerkiksi terveydenhuollon kohdalla tehtävään ”G0706 terveydenhuolto, muualla luokittelematon” ja koulutuksen kohdalla tehtävään ”G0906 koulutus, muualla luokittelematon”. Jatkossa hallintomenot ovat terveydenhuollossa luokiteltu suoraan esimerkiksi avohoitopalveluihin tai sairaalahoitoon ja koulutuksen hallintomenot esimerkiksi esiasteen ja alemman perusasteen koulutukseen tai ylemmän perusasteen ja keskiasteen koulutukseen.

Kuntien tehtäväluokitukseen on tullut myös uusia tehtäviä, kuten työllistämistä tukeva toiminta. Tilastossa tämän tehtävän menot kirjataan sosiaaliturvan alaluokkaan ”G1005 Työttömyys”.

2. Julkisyhteisöjen maksamat rahamääräiset sosiaalietuudet ovat kasvaneet 2000-luvulla

Julkisyhteisöjen maksamien rahamääräisten sosiaalietuuksien suhde bruttokansantuotteeseen oli 19,8 prosenttia vuonna 2015. Suhde on kasvanut 4,5 prosenttiyksikköä vuodesta 2001, jolloin se oli 15,3 prosenttia. Kasvu selittyy vanhuuteen liittyvien menojen kasvulla. Vanhuuteen liittyvien sosiaalietuuksien bkt-suhde on kasvanut 4,9 prosenttiyksikköä samana aikana. Bkt-suhteen muutoksiin vaikuttaa sekä etuusmenojen että bruttokansantuotteen kehitys.

Kuvio 1. Julkisyhteisöjen maksamat rahamääräiset sosiaalietuudet tehtävittäin suhteessa bruttokansantuotteeseen 2001-2015

Julkisyhteisöiden maksamista rahamääräisistä sosiaalietuuksista lähes 60 prosenttia eli 24,4 miljardia euroa liittyi vanhuuteen vuonna 2015. Suurin osa näistä etuuksista on työeläkkeitä, mutta myös kansaneläkkeet ja takuueläkkeet kuuluvat summaan. Työkyvyttömyyseläkkeet luokitellaan sairauden ja toimintarajoitteisuuden tehtävään. Seuraavaksi eniten maksettiin työttömyyteen liittyviä sosiaalietuuksia, 5,1 miljardia euroa eli 2,4 prosenttia suhteessa bkt:hen. Myös työttömyyteen liittyvät menot ovat kasvaneet viime vuosina.

Julkisyhteisöjen maksamiin rahamuotoisiin sosiaalietuuksiin (D62K) kuuluvat sekä sosiaalietuudet että sosiaaliavustukset. Palvelut, jotka julkisyhteisö maksaa asiakkaan puolesta, kuten lääkekorvaukset tai palvelusetelit luokitellaan luontoismuotoisiin sosiaalietuuksiin (D632K).

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Julkisyhteisöjen kokonaismenot tehtävittäin ja sektoreittain 2015, miljoonaa euroa¹⁾

	S13 Julkisyhteisöt	S1311 Valtionhallinto	S1313 Paikallishallinto	S1314 Sosiaaliturvarahastot
G0 Tehtävä yhteensä	119 378	58 514	48 101	43 730
G01 Yleinen julkishallinto	17 835	12 951	8 359	102
G02 Puolustus	2 808	2 808	–	–
G03 Yleinen järjestys ja turvallisuus	2 618	2 127	524	–
G04 Elinkeinoelämän edistäminen	9 952	6 954	3 401	–
G05 Ympäristönsuojelu	501	354	162	–
G06 Asuminen ja yhdyskuntapalvelut	855	449	418	–
G07 Terveydenhuolto	15 009	6 512	12 227	2 526
G08 Vapaa-aika, kulttuuri ja uskonto	3 099	1 543	1 820	–
G09 Koulutus	13 090	7 342	8 607	1 015
G10 Sosiaaliturva	53 611	17 474	12 583	40 087

1) Julkisyhteisöjen kokonaismenot sulautettuja, alasektoreiden sulauttamattomia.

Liitetaulukko 2. Julkisyhteisöjen kulutusmenot tehtävittäin ja sektoreittain 2015, miljoonaa euroa

	S13 Julkisyhteisöt	S1311 Valtionhallinto	S1313 Paikallishallinto	S1314 Sosiaaliturvarahastot
G0 Tehtävä yhteensä	51 086	13 611	33 815	3 660
G01 Yleinen julkishallinto	6 356	2 843	3 474	39
G02 Puolustus	2 729	2 729	–	–
G03 Yleinen järjestys ja turvallisuus	2 208	1 744	464	–
G04 Elinkeinoelämän edistäminen	4 360	3 023	1 337	–
G05 Ympäristönsuojelu	289	238	51	–
G06 Asuminen ja yhdyskuntapalvelut	225	74	151	–
G07 Terveydenhuolto	12 927	148	10 531	2 248
G08 Vapaa-aika, kulttuuri ja uskonto	1 822	506	1 316	–
G09 Koulutus	9 505	1 750	7 706	49
G10 Sosiaaliturva	10 665	556	8 785	1 324

Liitetaulukko 3. Julkisyhteisöjen menot taloustoimittain ja sektoreittain 2015, miljoonaa euroa¹⁾

	S13 Julkisyhteisöt	S1311 Valtionhallinto	S1313 Paikallishallinto	S1314 Sosiaaliturvarahastot
Väliuotekäyttö	22 677	6 169	15 346	1 162
Palkansaajakorvaukset	29 054	6 761	21 721	572
Maksetut tukipalkkiot	2 832	2 430	402	–
Omaisuusmenot	2 454	2 291	153	63
Sosiaalietuudet	47 469	4 652	4 546	38 271
Maksetut tulonsiirrot	5 766	31 360	1 316	3 781
Pääoman bruttomuodostus ja muiden kuin rahoitusvarojen hankinta	8 017	3 703	4 466	-152
Maksetut pääomansiirrot	1 002	1 075	140	10
Muut menot	107	73	11	23
Kokonaismenot	119 378	58 514	48 101	43 730

1) Julkisyhteisöjen (S13) tason omaisuusmenot, tulonsiirrot, pääomansiirrot ja kokonaismenot sulautettuja, alasektoreiden sulauttamattomia

Laatuseloste: Julkisyhteisöjen menot tehtävittäin

Tilaston tietosisältö ja käyttötarkoitus

Tilasto kuvaa julkisyhteisöt-sektorin ja sen alasektoreiden kokonaismenojen jakautumista tehtävittäin Euroopan kansantalouden tilinpidon (EKT 2010) tehtäväluokituksen COFOG (Classification of the Functions of Government) mukaan sekä menolajeittain. Tilaston avulla voidaan seurata talouspolitiikan tavoitteiden toteuttamista julkisten menojen rakenteen muutosten avulla.

Tilasto pohjautuu kansantalouden tilinpidon tietoihin.

Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto on kansantalouden tilinpidon mukainen johdettu tilasto. Tilaston perusjoukko, käytetyt perusaineistot ja tutkimusasetelma ovat samat kuin kansantalouden tilinpidossa. Kysymyksessä on kokonaistutkimus ja tiedot saadaan valtion kirjanpitoaineistosta, kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätöksiin perustuvasta tilastokyselystä sekä sosiaaliturvarahastojen tuloslaskelmista, vuosikertomuksista ja tilastoista. Lähteenä ovat myös julkisyhteisöihin luokiteltujen yhtiöiden tilinpäätöstiedot.

EU:n jäsenmaat toimittavat julkisyhteisöjen menoja tehtävittäin koskevat tiedot Eurostatille pohjautuen Euroopan parlamentin ja neuvoston EKT 2010 -asetukseen.

Tilaston luokitukset ovat sektoriluokitus, julkisyhteisöjen tehtäväluokitus sekä menolajiluokitus. Sektoriluokitus löytyy Tilastokeskuksen luokitustietokannasta. Sektoriluokituksen mukaan julkisyhteisöihin Suomessa luetaan valtio, kunnat ja kuntayhtymät, Ahvenanmaan maakuntahallinto sekä sosiaaliturvarahastot. Valtio- ja kuntasektoriin ei lueta sellaisia valtion ja kuntien liikelaitoksia, jotka ovat markkinatuottajia. Valtiosektoriin luetaan budjettitalouden ohella mm. budjetin ulkopuoliset rahastot, yliopistot, Yleisradio, Senaatti-Kiinteistöt ja yliopistojen kiinteistöyhtiöt. Paikallishallintosektoriin luetaan kunnat ja kuntayhtymät, ammattikorkeakoulu-yhtiöt sekä kuntien omistamat yhtiöt, jotka tuottavat palveluja lähinnä omistajilleen. Sosiaaliturvarahastoihin luetaan Suomessa julkisen vallan säätämää sosiaaliturvaa hoitavat yksiköt. Näitä ovat perusturvaa toteuttavat yksiköt, kuten Kansaneläkelaitos, Työttömyysvakuutusrahasto, työttömyyskassat, sairauskassat, työttömyyskassat, lakisääteistä työeläkevakuutusta hoitavat yhtiöt, eläkesäätiöt, eläkekassat ja julkiset laitokset (esim. Keva). Työeläkelaitokset määriteltiin tilastoinnissa osaksi Suomen julkisyhteisöjä EU:n komission tammikuussa 1997 tekemällä erityisellä päätöksellä.

Menolajit, jotka perustuvat EKT 2010:n taloustoimiin, ovat:

- Välituotekäyttö
- Maksetut verot (pl. pääomaverot)
- Palkansaajakorvaukset
- Tukipalkkiot
- Omaisuusmenot
- Sosiaalietuudet (ml. luontoismuotoiset sosiaalietuudet)
- Muut tulonsiirrot
- Pääomansiirrot
- Pääoman bruttomuodostus
- Valmistamattomien muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinnat

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilastossa käytetty kokonaismenojen käsite perustuu yllämainittuun EKT 2010 -asetukseen.

Julkisyhteisöt yhteensä -tasolla kokonaismenot esitetään sulautettuna siten, että alasektoreiden väliset korot, sekä tulon- ja pääomansiirrot eliminoidaan. Alasektoreiden tasolla menot esitetään sulauttamattomina.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilasto on vuositilasto ja ilmestyy kerran vuodessa helmikuun alussa. Vuonna t ilmestynvä tilasto koskee vuotta t-2 ja sitä aikaisempia vuosia. Tilaston tiedot ovat vuoden t-2 osalta tarkistettuja ennakkotietoja ja aikaisempien vuosien osalta lopullisia tietoja.

Tiedot voivat muuttua kansantalouden tilinpidon tasokorjausten yhteydessä.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilasto julkaistaan Tilastokeskuksen internet-sivuilla, josta löytyvät myös tilaston metatiedot (<http://tilastokeskus.fi/til/jmete/index.html>).

Tiedot julkaistaan myös kansantalouden tilinpidon julkaisussa, joka ilmestyy vuosittain helmikuussa. Tiedot löytyvät julkaisun taulukosta 5.1 Julkisyhteisöjen kokonaismenot tehtävittäin ja alasektoreittain sekä 5.2 Julkisyhteisöjen sulautetut menot tehtävittäin ja menolajeittain.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilaston tiedot ovat yhdenmukaisia kansantalouden tilinpidon tietojen kanssa ja kansainvälisesti vertailukelpoisia EU:n jäsenmaiden kesken. Vertailukelpoiset aikasarjat ovat saatavilla vuodesta 1990 alkaen. EU:n tilasto löytyy Eurostatin web-sivuilta.

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Julkisyhteisöjen menot tehtävittäin ovat määritelmiltään yhteneväisiä EU:n kansantalouden tilinpidon (EKT 2010) määritelmien kanssa

Lisätietoja

Jukka Hytönen 029 551 3484
Vastaava tilastojohtaja:
Ville Vertanen

rahoitus.tilinpito@stat.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Kansantalouden tilinpito, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-0593 (pdf)